

УДК 336.711

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМУ РЕФІНАНСУВАННЯ В УМОВАХ КРИЗИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

ПОЛЯХ Сергій Сергійович

викладач кафедри банківської справи
Черкаського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
E-mail: poljashonok@mail.ru

Анотація. У статті розглянуто сутність механізму рефінансування та визначено необхідність вивчення не лише самої системи рефінансування, а й її ефективності в умовах кількісних та якісних змін. Зокрема проведений аналіз доцільності кредитування Національним банком України вітчизняних банків у період з 2015 р. до теперішнього часу, на основі якого розроблені рекомендації, щодо покращення системи рефінансування.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность механизма рефинансирования и определена необходимость изучения не только самой системы рефинансирования, но и ее эффективности в условиях количественных и качественных изменений. В частности произведен анализ целесообразности кредитования Национальным банком Украины отечественных банков в период с 2015 г. до настоящего времени, на основе которого разработаны рекомендации по улучшению системы рефинансирования.

Ключові слова: банківська система, Національний банк України (НБУ), рефінансування, грошово-кредитна політика.

Ключевые слова: банковская система, Национальный банк Украины (НБУ), рефинансирование, денежно-кредитная политика.

Постановка проблеми. У сучасних умовах вивчення системи рефінансування, як механізму, що регулює банківську ліквідність та забезпечує достатність грошових ресурсів для пожвавлення економічного зростання та фінансової стійкості, набуває особливого значення, що зумовлює необхідність вивчення не лише самої системи рефінансування, а й її ефективності в умовах кількісних та якісних змін.

Банки збільшують свої ресурси шляхом залученням міжбанківського кредиту, отримуючи рефінансування від Національного банку України.

У зв'язку з цим важливого значення набуває система рефінансування НБУ вітчизняних банків. Оскільки саме через механізм рефінансування проявляється функція центрального банку як кредитора останньої інстанції.

Аналіз останніх досягнень і публікацій. У вітчизняній науковій літературі дослідженню проблем рефінансування, його стану та механізму надання приділялася особлива увага, зокрема з боку таких вчених та науковців, як: Міщенко С., Шепель Є., Манжос С., В. Міщенко, М. Савлука, А. Сомика, А. Шаповалова;. Однак останні події в банківському секторі вимагають нового погляду

на рефінансування банків та спонукають до пошуків шляхів його вдосконалення.

Метою статті є дослідження механізму рефінансування та проведення аналізу доцільності кредитування Національним банком України вітчизняних банків.

Виклад основного матеріалу.

Процес рефінансування тісно пов'язаний з виникненням кредитних відносин між комерційними банками і центральним банком, а саме кредитної політики, яку він здійснює відносно них. В науковому світі не існує єдиного підходу до визначення сутності рефінансування, оскільки його можна розглядати як процес, і як інструмент.

Згідно Постанови Національного Банку України рефінансування – операції з надання банкам кредитів у встановленому Національним банком порядку [2].

С. Міщенко розглядає даний процес як інструмент надання банкам фінансової допомоги. Але наголошує, що кредити рефінансування, навіть в умовах кризи, не повинні надаватися істотно недокапіталізованим чи неплатоспроможним банкам для вирішення їх капіталізації. Якщо банк є неплатоспроможним

або має серйозну нестачу капіталу, спочатку потрібно вирішити питання поповнення його капіталу, а вже потім можливість надання йому додаткових кредитних ресурсів [7, с. 22].

В. Шепель вважає що рефінансування є комплексною системою реалізації грошово-кредитної політики, яка спрямована на кредитування НБУ банків другого рівня під заставу певних активів з метою підтримки ліквідності останніх і регулювання грошової пропозиції в економіці. [8, с. 773].

На підставі узагальнення наукових думок можна сформулювати, що рефінансування – система реалізації грошово-кредитної політики НБУ, яка спрямована на кредитування банків за умови їх повної капіталізації чи платоспроможності.

Важливим завданням НБУ є надання комерційним банкам кредитів, що мають на меті підтримку стабільності банківської системи та розширення її кредитних можливостей. Комерційні банки використовують кредити, надані Національним банком для задоволення своїх тимчасових потреб і для кредитування

цільових програм, пов'язаних з реорганізацією і модернізацією виробництва, розвитком окремих галузей народного господарства та структурною перебудовою економіки України. НБУ здійснює надання короткострокових кредитів комерційним банкам через аукціон, це забезпечує створення рівноправних умов доступу комерційних банків до централізованих кредитних ресурсів.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про Національний банк України», Національний банк України надає кредити комерційним банкам для підтримки ліквідності за ставкою не нижче ставки рефінансування Національного банку та в порядку, визначеному Національним банком [3].

Згідно з українським законодавством, НБУ є кредитором останньої інстанції для банків, тобто звертатися до нього за кредитами банки можуть у разі, коли інші джерела залучення коштів не перекривають його потреб для своєчасного повернення грошей клієнтам. Існують два види кредитів рефінансування (таб.1) [9].

Таблиця 1

Види кредитів рефінансування

Регулюючі	Специфічні
<p>Постійно діючі фінансові інструменти: Використовуються для регулювання грошово-кредитного ринку в цілому, а не тільки для ліквідності окремих банків.</p> <ul style="list-style-type: none"> • овернайт • щотижневі планові тендери 	<p>- стабілізаційні кредити. Механізм індивідуальної дії для вирішення більш глибоких проблем ліквідності окремих банків</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Інструменти тонкої настройки: Використовуються при необхідності додаткові по відношенню до постійно-діючих інструментів • — репо та свопи • — позачергові тендери 	<p>Екстрені механізми: Застосовуються під час кризових явищ для стабілізації ситуації механізм оперативної підтримки ліквідності банків, які мають відтік строкових вкладів фізичних осіб; кредити для збереження ліквідності.</p>

Джерело: [9]

Класифікацію кредитів з рефінансування можливо представити залежно від різних факторів:

1) залежно від форми кредитування банківських установ:

- облікові кредити;
- ломбардний кредит;

2) залежно від методів надання:

- прямі кредити;
- кредитні аукціони (тендерний метод);

3) залежно від терміну надання:

- короткострокові, які надаються на 1 або декілька днів (кредит «овернайт»);
- середньострокові, до 1 року (ломбардне кредитування);
- довгострокові, більше 1 року (стабілізаційні кредити);

4) залежно від способів рефінансування банків:

- проведення операцій на відкритому ринку (операції РЕПО);

– проведення операцій на міжбанківському ринку (ломбардне кредитування).

Раніше НБУ здійснював операції з рефінансування під облігації внутрішньої та зовнішньої позик, облігації підприємств, що вільно обертаються на ринку, та інших цінних паперів. Тепер НБУ розробив схему рефінансування, за якою депозитні сертифікати стають інструментом рефінансування. Це суттєво розширює можливості для рефінансування банків, хоча нині такий механізм є не вигідним для банків через низьку процентну ставку (1–2%). НБУ також пропонує рефінансування під векселі підприємств-резидентів, авальовані Кабінетом Міністрів, наявних у портфелях цінних паперів банків, хоч, на нашу думку, тут є серйозний недолік – високий ризик при здійсненні операцій із векселями підприємств. Зараз НБУ при видачі рефінансування приймає в забезпечення до 100% балансової вартості ОВДП і лише до 70% вартості врахованих векселів [1].

Також згідно оптимізації інструментів управління ліквідністю банківської системи Національний Банк України запровадив зміни до Положення про застосування стандартних інструментів регулювання ліквідністю банківської системи, а також запровадив ряд змін до Технічного порядку проведення операцій за стандартними інструментами регулювання ліквідністю банківської системи, що набули чинності з четвертого квітня.

По-перше, запроваджено можливість використання механізму роловеру – надання банку кредиту для виконання раніше взятих зобов'язань. Роловер можна буде застосовувати для погашення кредитів рефінансування та овернайт, заставою за якими були державні облігації України та депозитні сертифікати НБУ. По-друге, розширено перелік цінних паперів, які Національний банк приймає в якості застави за кредитами овернайт та операціями прямого репо. Досі в цій якості за кредитами овернайт використовувалися лише облігації внутрішньої державної позики та депозитні сертифікати НБУ, а за операціями прямого репо – лише ОВДП. Водночас за кредитами рефінансування в якості застави можна було також надавати й облігації міжнародних фінансових організацій. Відтепер облігації міжнародних фінансових організацій приймаються і за кредитами овернайт та операціями прямого репо. По-третє, надано можливість збільшувати, зменшувати або проводити заміну застави

за кредитами рефінансування. Досі було передбачено лише можливість її зменшення у разі часткового погашення кредиту.

Ці зміни дозволять банкам задовольняти свої короткострокові потреби у ліквідності. Водночас посилення гнучкості регулювання ліквідності банківської системи є необхідною умовою для ефективної реалізації монетарної політики в рамках режиму таргетування інфляції. Нагадаємо, оголошення переходу до цього режиму планується до кінця 2016 року [5].

За оцінками експертів, запропонована НБУ схема рефінансування відволікає кошти з реального сектора економіки і, отже, не виконує своєї основної функції, потребуючи значних коштів для її здійснення. Тривалий час, коли обсяги рефінансування були порівняно невеликі – 10–15 млрд. грн., така діяльність НБУ ще не дуже впливала на економіку. Однак у 2008–2009 рр. обсяги рефінансування перевищили 225 млрд. грн. і станом на початок 2016 р. сягнули 102,4 млрд. грн. [8]. Тому банки можуть вибірково претендувати на рефінансування за рахунок коштів НБУ. Щоб здійснити таку вибірку, необхідний час для оцінки фінансового стану установи.

Якщо розподілити усі видані Національним банком кредити на часовій шкалі, в першу чергу впадає в очі падіння обсягів кредитної підтримки банків починаючи з другої половини 2014-го року. Більше того, змінилася структура кредитів: у 2015 році суттєво скоротилася частка кредитів рефінансування в порівнянні з цільовими стабілізаційними кредитами, спрямованими на забезпечення інтересів вкладників проблемних банків. Загалом за 5 місяців 2015 року Нацбанк видав лише 16 млрд. гривень кредитів строком більше 30 днів, що на порядок менше, ніж 115,6 мільярдів, виданих у 2014 році.

Отже, проаналізувавши динаміку наданих кредитів НБУ у період 2014–2015 рр., можна зробити висновок, що найбільш інтенсивної кредитної накачки банківської системи припав на початок паніки – першу половину 2014 року, під час якої тогочасний голова НБУ Степан Кубів намагався не допустити платіжної кризи в умовах різкого відтоку вкладів. У березні-квітні 2014 року кредитний потік в основному складався з кредитів для збереження ліквідності, що надавалися на полегшених умовах як екстрена допомога банкам, які зіткнулися із проблемою масової «втечі» депозитів (понад 2% за останні 5 робочих днів).

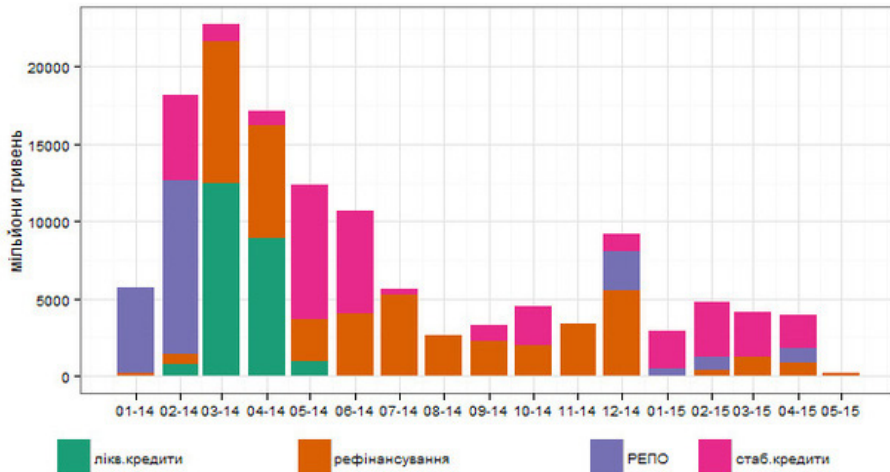

Рис.1. Динаміка наданих банкам кредитів НБУ за видами у період 01.01.2014 – 01.06.2015 рр.

За даними представників НБУ, такий інструмент фінансової підтримки банків було впроваджено тимчасово (лютий – травень 2014 року), виключно для порятунку банківської системи у край несприятливих умовах суспільно-політичної та економічної нестабільності, а також обмеженого доступу банків України як до внутрішнього, так і зовнішнього ринків капіталів. Застосування цього механізму дозволило запобігти масовому банкрутству фінансових установ та виникненню масштабної кризи неплатежів.

Вирішення проблеми ліквідності мало й неминучий негативний ефект через нерозв'язану проблему із надійністю банків. Адже мало

загасити пожежу на кораблі, якщо в ньому зіяють пробоїни. Врятувавши систему від тимчасового дефіциту грошових коштів, НБУ знадобилося більше року для виводу з ринку ненадійних фінансових установ та адаптації банківського сектору до нових кризових умов.

За нашими розрахунками, протягом 17 місяців банківської кризи, починаючи з 1 січня 2014 року нині офіційно неплатоспроможні банки отримали 28,8% (38 млрд. гривень) від усього кредитного пирога НБУ. Найбільшими позичальниками були Дельта Банк (10,1 млрд. гривень), «Фінансова Ініціатива» (8,4), VAB Bank (5,5), Надра (3,3), Брокбізнесбанк (2).

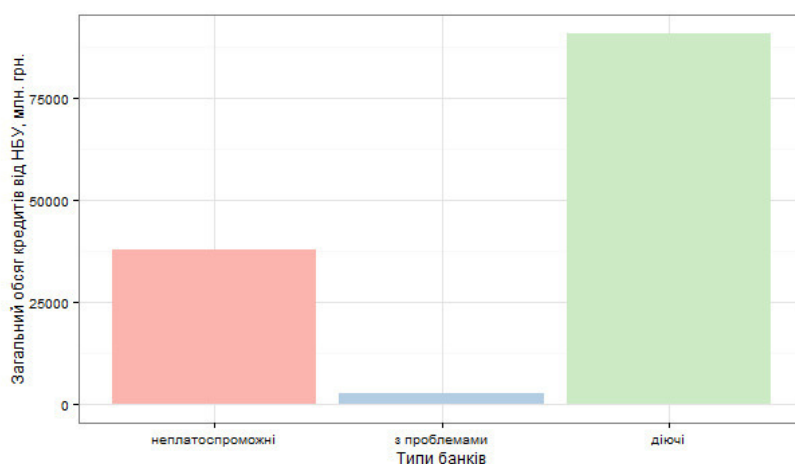

Рис.2. Загальний обсяг наданих кредитів НБУ за різними типами банків у період 01.01.2014 – 01.06.2015 рр.

На де-факто проблемні банки, у яких були зафіксовані випадки масових невиплат або затримок у виплатах вкладів, припадає ще 2%.

Середній обсяг кредиту банкам, у які пізніше вводилася тимчасова адміністрація, був вищим за аналогічний показник діючих фінансових

установ – 169 проти 137 млн. гривень. При цьому, розподіл обсягів кредитів серед нині діючих банків був нерівномірний – великі суми надавалися кільком системним банкам, тоді як

більшість отримувала менше середнього.

Середні обсяги наданих кредитів НБУ за різними типами банків

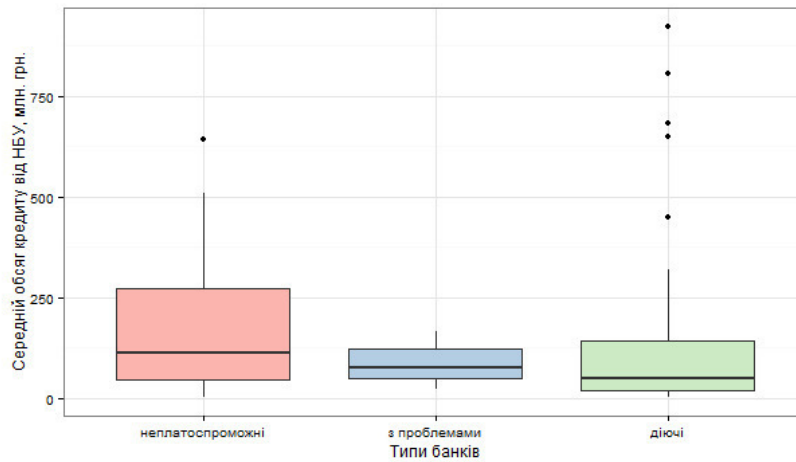

Рис.3. Ренкінг банків за рівнем підтримки від НБУ

Найбільші обсяги кредитної підтримки ненадійним банкам надавалися у першій половині минулого року, після чого, з огляду на очищення системи, суми наданих кредитів рефінансування і стабілізаційних позик різко скоротилися.

З точки зору походження капіталу, найбільшу суму позик у 83 мільярди гривень (63%) отримали приватні вітчизняні банки, які з одного боку були позбавлені альтернативних джерел поповнення ресурсної бази, а з іншої – зазнали найбільшого удару під час набігу вкладників.

На державні банки припадає понад 29% або 38 млрд. гривень кредитів від НБУ, взятих протягом 2014-2015 років. Водночас середня сума кредитів, надана банкам з державним капіталом, була в 5 раз вищою за показник приватних банків. Таку щедрість регулятора по відношенню до державних фінансових установ можна пояснювати як порушенням принципу незалежності НБУ, так і системною важливістю двох ключових боржників – Ощадбанку та Укрексімбанку[1]. Найбільше грошей позичили держбанкам: Ощадбанк з 24,16 мільярдом гривень посідає перше місце в загальному списку позичальників, Укргазбанк — шосте (6,21 мільярда грн.), Укрексімбанк — сьоме (5,12 мільярда грн.). Як правило, гроші держбанкам були потрібні, щоби фінансувати «Нафтогаз» та сформувані резерви через втрати банківських відділень в анексованому Криму.

Розглянемо ситуацію що склалася в Україні в 2015-2016 роках.

За даними НБУ, 08.06.2016 відбувся черговий кількісний тендер з рефінансування банків, за результатами якого задоволено заявку 1-го банку в загальній сумі 784,0 млн. грн. за процентною ставкою у розмірі 20,00 % річних.

Також, 25.05.2016 відбувся черговий кількісний тендер з рефінансування банків, за результатами якого задоволено заявки 2-х банків в загальній сумі 800,0 млн. грн. за процентною ставкою у розмірі 21% річних.

18 травня НБУ надав одному банку рефінансування на 721 млнгрн; 11 травня НБУ - 800,0 млнгрн; 04 травня - на 270 млнгрн; 20 квітня - на 799,0 млнгрн; 13 квітня - на 274,0 млнгрн; 06 квітня – 194,5 млнгрн; 01 квітня - 246,0 млнгрн; 16 березня - на 253 млн грн.

Судячи з усього, НБУ надає короткі кредити на термін до 30 днів, регулярно їх пролонговуючи фактично, щоб у т.ч. не розкривати назву одного-двох-трьох банків, які потребують підтримку регулятора.[6]. Загальну картину рефінансування можна побачити на рис.4.

Проте Національний банк України опублікував перелік застав, які надаються банками у вигляді майна та майнових прав за кредитами юридичним особам, наданих йому неплатоспроможними банками, як забезпечення кредитів рефінансування, з надією кращому інформуванню потенційних покупців майна, а отже й ефективнішій його реалізації.

Динаміка процентних ставок рефінансування НБУ представлено у Рис.5.

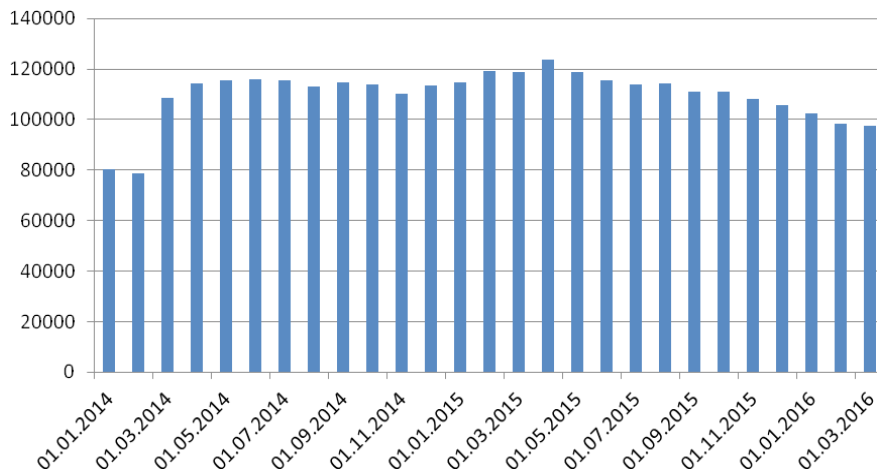

Рис.4. Огляд Національного банку України , млн.. грн

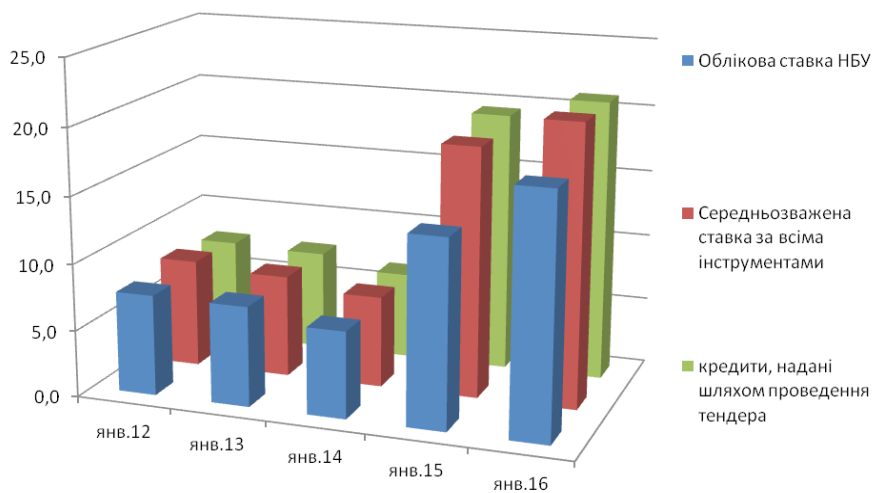

Рис.5. Динаміка процентних ставок рефінансування банків НБУ за період 2012–2016 рр., % [8]

Аналіз процентних ставок рефінансування засвідчив, що їх динаміка залежить від циклічності розгортання банківської кризи в Україні. Кредити надавалися банкам під такі процентні ставки: з лютого 2015 року – на рівні потрійної облікової ставки, а з травня 2016 року – на рівні подвійної облікової ставки Національного банку України. Процентна ставка за цими кредитами в травні 2016 року становила 18,5% річних порівняно з 14,5% річних у січні 2015 року [8].

Таким чином, з точки зору автора, облікова ставка – це ставка, яка у межах грошово-кредитної політики спричиняє прямий вплив на вартість кредитних ресурсів, валютний курс і рівень інфляції в країні.

Варто звернути увагу на те, що облікова ставка застосовується в більшості банківських

систем світу. Проте їхнє значення набагато нижче, ніж в Україні (наприклад, ЄЦБ встановлює значення цього показника менше 1%).

Проаналізувавши співвідношення сум витрат НБУ до кількості банків, що отримували кредит на рефінансування, можна зробити висновки, що основна потреба банків в рефінансуванні була в I кв. 2015 році та поступово зменшувалась до III кв. 2015 року. Дещо зріс попит на рефінансування в IV кв. 2015 та I кв. 2016 року. Але це могло бути замовлення зменшенням відсоткової ставки з 27% до 22% (табл. 2.).

Фактичний обсяг погашень за кредитами рефінансування, наданими неплатоспроможним банкам, у 2015 році становив 1.1 млрд. грн. У 2016 році обсяг таких погашень планується збільшити до 12.8 млрд. грн. (табл.3).

Таблиця 2.

Співвідношення сум витрат НБУ до кількості банків, що отримували кредит на рефінансування

	I кв. 2015	II кв. 2015	III кв. 2015	IV кв. 2015	I кв. 2016
Кількість банків, що отримали рефінансування	20	7	1	2	2
Обсяг рефінансування	9010500	4974500	145000	350000	390000
Співвідношення витрат на рефінансування до кількості банків, що отримали рефінансування	450525	710642,9	145000	175000	195000

Таблиця 3

Загальний обсяг заборгованості неплатоспроможних банків перед Національним банком.

Заборгованість	01.01.2016	01.02.2016	01.03.2016*	01.04.2016	01.05.2016	01.06.2016
Основна сума кредиту, млрд. грн.	46.34	46.25	48.75	48.67	46.77	46.64
Відсотки, млрд. грн.	4.95	4.95	6.80	6.79	6.74	6.74
Усього, млрд. грн.	51.13	51.04	55.55	55.46	53.51	53.38

*Зростання зумовлене визнанням неплатоспроможним ПАТ «Родовід Банк» 25 лютого 2016 року [5].

Отже, згідно таблиці спостерігаємо потенційне зростання, що пояснюється тривалістю етапів роботи з проблемними активами. Тільки в 2016 році об'єкти деяких банків, які були виведені з ринку ще у 2014 – 2015 роках, зможуть бути передані на реалізацію.

Аналізуючи рефінансування НБУ у період кризових явищ у банківській системі України, а саме 2015-2016 рр. можна зробити висновки, що динаміка рефінансування зменшилась, але враховуючи, що разом з цим відбулося зменшення кількості діючих банків, то в грошовому виразі співвідношення витрат на рефінансування до кількості банків – збільшилось, найбільш питому вагу кредитів від НБУ отримали банки I-ї групи, що пояснюється їхнім становищем на фінансовому ринку.

Розглянемо вплив кількості банків на зменшення суми рефінансування.

В таблиці 4 наведені комерційні банки та обсяги їх рефінансування Національним банком України за класифікацією.

Найбільший обсяг коштів надійшло на рефінансування банків I групи. Загальний обсяг рефінансування за даний період, становить 17 422 000,1 тис. грн.

Серед приватних банків пальму першості (і друге місце в загальному списку) тримає «Приват» Ігоря Коломойського — 20,81 мільярда гривень. Дельтабанк Миколи Лагуна — третє місце (10,17 мільярда грн.). Четверте — «Фінансова ініціатива» (8,36 мільярда грн) Олега Бахматюка, а шосте – його ВіЕйБі Банк (5,5 мільярда грн.).

Тому, вважаємо, настав час розробити зміни до законодавства щодо створення

Таблиця 4.

Обсяг наданих кредитів Національним банком України комерційних банків
в період 2015- I кварталу 2016

№	Назва комерційного банку	Сума, тис. грн
Банки з державною часткою		
1	УКРГАЗБАНК	520000
2	Укресімбанк	2400000
Всього за групою		2920000
Банки іноземних банківських груп		
1	Промінвестбанк	509645,1
2	КРЕДИТ ЄВРОПА	34500
3	ВТБ БАНК	52300
Всього за групою		596445,1
1 група (більше 0,5% активів банківської системи)		
1	ПРИВАТБАНК	9700000
2	АЛЬФА-БАНК	439670,3
3	ПУМБ	144949,8
4	ХРЕЩАТИК	764708,6
5	КРЕДИТ ДНІПРО	551309,3
6	ФІДОБАНК	441768,1
7	ПТБ	240000
8	ДІАМАНТ	65893,7
Всього за групою		12348299,8
2 група (менше 0,5% активів системи)		
1	Банк Київська Русь	59670,3
2	Оксі Банк	9580,2
3	Ідея банк	19989,6
4	Авант Банк	1790,1
5	Фінансовий партнер	4355,9
6	Фінанси та кредит	1250000
7	Укрінбанк	203000
8	Банк Січ	8869,1
Всього за групою		1557255,2
Обсяг рефінансування		17422000,1

системи позавідомчого фінансового нагляду та контролю, який передбачатиме об'єднання всіх цих функцій стосовно банків та небанківських фінансових установ. Ще одним із недоліків наявного механізму рефінансування є недостатнє здійснення контролю за цільовим використанням кредитів рефінансування. Серйозною проблемою для банківської

системи може стати спрямування кредитів рефінансування НБУ не за призначенням. Йдеться про можливість використання банками отриманих коштів з метою валютних спекуляцій на міжбанківському валютному ринку, а також для виведення валюти за кордон. Очевидно, в цьому випадку потрібно посилити індивідуальний контроль з боку НБУ за роботою

керівних органів тих банків, які отримали відповідні кредити. Цього можна домогтися шляхом призначення спеціального представника НБУ, який би виконував наглядові функції за цільовим використанням коштів. За таких умов може бути розглянуто можливість надання в окремих випадках кредитів рефінансування без застави як більш оперативний інструмент політики рефінансування [10, с. 34].

Тому на сучасному етапі виникає гостра необхідність запровадження механізмів, які дозволили б комерційним банкам разом із Національним банком України ефективніше адаптуватися до будь-яких змін економічної кон'юнктури. Отже, перше, що необхідно зробити, – це удосконалення інструментів рефінансування комерційних банків [11, с. 158]

Зазначені заходи в сукупності із заходами, спрямованими на розв'язання проблем, що потребують проведення окремого дослідження, таких як узгодження фіскальної та монетарної політики, стимулювання розвитку фінансового ринку, насамперед ринку державних цінних паперів, посилення реальної операційної незалежності Національного банку України, дозволять у перспективі підвищити ефективність регулювання грошово-кредитного ринку з метою досягнення цінової стабільності як пріоритетної (у середньостроковій перспективі) цілі Національного банку України [10, с. 35]. При цьому, на наш погляд, потрібно наголосити на тому, що управління ліквідністю як механізм реалізації грошово-кредитної політики Національного банку України не варто ототожнювати з механізмами вирішення питань

проблемних банків.

Отже, бачимо, що в розпорядженні державних органів України знаходиться потужний інструментарій грошово-кредитного регулювання, застосування якого дозволяє оперативно проводити діяльність щодо управління фінансовою стійкістю банківської системи та забезпечувати зростання її рівня. Застосування конкретних інструментів залежить від цілей та завдань органів державного регулювання у відповідний період часу та залежно від поточних економічних умов. Зазначимо, що останнім часом в Україні здійснюється чимало заходів, спрямованих на підвищення фінансової стійкості банків. До того ж активну участь у цьому процесі беруть не тільки національні органи регулювання, а й міжнародні фінансові організації.

Основна функція рефінансування полягає в забезпеченні реалізації цілей і методів проведення грошово-кредитної політики НБУ та збалансуванні попиту і пропозиції грошей в економіці країни [6, с. 85].

Загалом, варто зауважити, що система рефінансування та управління ліквідністю банківської системи знаходяться у постійному розвитку, і така ситуація характерна не лише для країн, що розвиваються, а й для економічно розвинутих країн. Тому Україні доцільно вдосконалювати наявні та запроваджувати нові механізми рефінансування, адже розвинута система операції з надання банкам кредитів у встановленому Національним банком порядку забезпечить стабільність банківської системи в цілому.

Список використаних джерел:

1. НБУ рефінансуватиме банки за допомогою гарантованих урядом векселів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ipress.ua/news/nbu_refinansuvatyme_banku_za_dopomogoyu_garantovanyh_uryadom_vekseliv_10237.html

2. Постанова Правління Національного банку України від 18.02.2016 р. «Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи»

3. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 1999. – № 7. – С. 3–23.

4. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 259 від 30 квітня 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Удосконалено інструменти монетарної політики [Електронний ресурс] // Національний Банк України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27809139.

6. НБУ надає рефінансування [Електронний ресурс] // FINbalance. – 1606. – Режим доступу до ресурсу: <http://finbalance.com.ua/>.

7. Міщенко, С. Удосконалення монетарної

політики та регулювання фінансових систем // Вісник Національного банку України [Текст] / С. Міщенко. – 2011. – №5. – С.21–27

8. Шепель Є.В. Рефінансування як одна із форм підтримки ліквідності банків України [Електронний ресурс] / В. Шепель // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2015. - № 7. - С. 772-775. - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/162.pdf>.

9. Рефінансування для банків [Електронний ресурс] // Фінанси. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: [http://finansy.in.ua/shho-take-refinansuvannya-i-navishho-vono-potribno-](http://finansy.in.ua/shho-take-refinansuvannya-i-navishho-vono-potribno-bankam/)

[bankam/](http://finansy.in.ua/shho-take-refinansuvannya-i-navishho-vono-potribno-bankam/).

10. Непом'ящій С. М. Удосконалення механізму рефінансування банків в Україні в період світової фінансової кризи / С. М. Непом'ящій // Науковий вісник Одеського економічного університету : збірник наукових праць. – 2009. – № 19 (97). – С. 27–37.

11. Кузьмак О. М. Шляхи вдосконалення механізму рефінансування в Україні / О. М. Кузьмак // Вісник НУВГП. – 2007. – № 3 (39). – С. 152–158.